

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Rapport van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 27 september 2012

Met betrekking tot het toezicht op de verkoop van certificaten door de
distributienetbeheerders

1. Situatieschets

Overeenkomstig artikels 7.1.6 §2 en 7.1.7.§2 van het Energiedecreet hebben distributienetbeheerders (hierna: DNB's) de verplichting om respectievelijk groenestroom- en warmte-krachtcertificaten die hen aangeboden worden, op te kopen aan de wettelijk vastgelegde minimumprijzen. Ze brengen op regelmatige tijdstippen de certificaten die aan hen werden overgedragen opnieuw op de markt om (een deel van) de kosten van de opkoopplicht te recupereren. De VREG controleert de transparantie en de regulariteit van de verkoop van deze certificaten door de netbeheerders.

Sinds 2012 worden aan distributienetbeheerders niet alleen groenestroomcertificaten uit zonne-energie verkocht aan minimumprijs, doch ook uit andere technologieën. Voor het eerst werd ook voor bepaalde andere technologieën de marktprijs op de groenestroomcertificatenmarkt lager dan de minimumsteun.

Door de massale en nog steeds snelle toename van het aantal productie-installaties op fotovoltaïsche zonne-energie bleef ook in 2012 het aantal groenestroomcertificaten dat aangekocht wordt door de DNB's sterk stijgen.

Voor warmte-krachtcertificaten (WKC) is er een heel andere oorzaak voor overdracht aan de netbeheerders. De minimumprijs voor WKC (27 euro voor productie-installaties in dienst genomen vóór 2012, 31 euro voor indiening na deze datum) ligt een stuk lager dan de boetewaarde die leveranciers moeten betalen bij een tekort aan voorgelegde WKC (45 euro). De WKC-markt kampt echter met een dermate groot certificatenoverschot dat een aantal producenten zich genoodzaakt zag hun productie te valideren door de overdracht van WKC aan hun distributienetbeheerder.

Op 13 juli 2012 keurde het Vlaams parlement een nieuw decreet goed dat een aantal wijzigingen aanbrengt in de modaliteiten van het steunsysteem, namelijk het Decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de milieuvriendelijke energieproductie. Deze wijzigingen betreffen o.a. de hoogte van de minimumwaarde van 1 MWh elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, het aantal certificaten die leveranciers moeten indienen om aan hun verplichting te voldoen, de hoogte van de boete per ontbrekend certificaat. Dit rapport gaat niet in op de inhoud van de wijzigingen. Het houdt er wel rekening mee dat de hierboven vermelde veranderingen een grote impact zullen hebben op de toekomstige evolutie van de cijfers waarover dit rapport handelt.

2. Werkwijze

Dit rapport betreft alle elektriciteitsdistributienetbeheerders die certificaten hebben verkocht tot 7 september 2012.

Uit de internetgebaseerde certificaten-databank, waarin de registratie van groenestroom- en warmte-krachtcertificaten plaatsvindt en die door de VREG beheerd wordt, werd per jaar van verkoop een overzicht gemaakt van het aantal certificaten dat de netbeheerders in portefeuille hebben, het aantal certificaten dat tot nog toe verkocht werd, het aantal transacties en de gehanteerde verkoopprijs.

Bij de distributienetbeheerders werd schriftelijk nagevraagd welke methode gebruikt is bij de verkopen in het verleden. Vervolgens werd gevraagd naar de intenties voor de toekomst.

3. Verkoop van certificaten door de distributienetbeheerders

3.1. Overzicht aantal verkochte certificaten

Groenestroomcertificaten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal groenestroomcertificaten verkocht door distributienetbeheerders.

Overzicht van het aantal groenestroomcertificaten dat door DNB's werd verkocht					
GSC	2012 (tot 7 sept)	2011	2010	2009	2008
Netbeheerder	Aantal GSC verkocht in 2012	Aantal GSC verkocht in 2011	Aantal GSC verkocht in 2010	Aantal GSC verkocht in 2009	Aantal GSC verkocht in 2008
Gaselwest	0	60.649	9.800	15.404	5.145
Imea	0	7.916	1.700	2.200	460
Imewo	710	46.036	5.800	13.000	3.420
Intergem	0	25.370	4.100	8.200	0
Iveka	0	43.411	7.500	17.201	15.060
Iverlek	0	31.943	7.200	11.300	2.090
Sibelgas	0	3.103	1.700	1.800	170
Intermosane	0	159	0	0	0
PBE	250	0	6.125	0	0
Inter-Energia	250	9.386	37.037	0	0
Infrax-West	0	12.088	9.470	0	0
IVEG	0	4.767	2.888	308	0
Elia DNB	9.331	0	0	0	0
ELIA TNB	4.636	0	2.090		

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal warmte-kranchcertificaten verkocht door distributienetbeheerders.

Warmte-kranchcertificaten

Overzicht van het aantal warmte-kranchcertificaten dat door DNB's werd verkocht					
Distributie-netbeheerder	2012 (tot 7 sept)	2011	2010	2009	2008
Netbeheerder	Aantal WKC verkocht in 2012	Aantal WKC verkocht in 2011	Aantal WKC verkocht in 2010	Aantal WKC verkocht in 2009	Aantal WKC verkocht in 2008
Gaselwest	0	5.987	0	0	0
Imea	0	4.851	0	0	0
Imewo	0	0	0	6032(**)	0

Intergem	0	1.037	0	0	0
Iveka	0	51.106	0	0	0
Iverlek	3.000	10.886	0	0	0
Sibelgas	0	0	0	0	0
PBE	5.004	0	0	0	0
Inter-Energa	13.250	9	0	0	0
Infrax-West	17.165	5.693	0	0	0
IVEG	37.172	16.926	0	0	0
ELIA DNB	0	0	0	0	0
ELIA TNB	12.100	0	0	0	0

(**) Deze WKC verkocht in 2009 zijn nog eigen productie van IMEWO uit 2006-2008 voordat de betreffende installatie werd verkocht.

Aantallen certificaten in bezit van de netbeheerders

Onderstaande figuur toont het aantal groenestroom- en warmte-kranchcertificaten dat netbeheerders in hun bezit hadden op 5 september 2012 naast hetzelfde aantal op 10 oktober 2011.

Hieraan wordt duidelijk dat de certificatenportefeuilles van alle netbeheerders minstens verdubbeld, soms zelfs verdriedubbeld of meer zijn, op 1 jaar tijd.

GSC	2012	2011	WKC	2012	2011
Netbeheerder	Aantal GSC in portefeuille 5 sept 2012	Aantal GSC in portefeuille 10 okt 2011		Aantal WKC in portefeuille 5 sept 2012	Aantal WKC in portefeuille 10 okt 2011
Gaselwest	432.474	153.219		146.484	25.337
Imea	50.178	21.432		55.824	24.439
Imewo	297.436	125.763		58.547	4.946
Intergem	254.065	110.087		55.767	6.271
Iveka	314.718	111.154		416.802	148.803
Iverlek	272.934	111.231		150.817	35.280
Sibelgas	23.672	9.608		0	0
Intermosane	1.644				
PBE	88.778	38.591		0	0
Inter-Energa	513.337	192.777		17.054	249.506
Infrax-West	130.666	53.152		18.248	0
IVEG	50.141	15.937		99.819	24.819
Elia DNB	28.911	9.537		509.569	0
ELIA TNB	679	4.430		77.900	0

Het aantal certificaten dat de DNB's in portefeuille hebben, is bovendien erg groot ten opzichte van het volume dat ze al verkochten. De vorige jaren leek dit voornamelijk te wijten aan de snelle toename van het aantal fotovoltaïsche zonne-energie-installaties, waarvan de groenestroomcertificaten systematisch aan de distributienetbeheerder worden verkocht aan de minimumprijs, die voor deze technologie een stuk hoger ligt dan de marktprijs. Netbeheerders groeiden hierdoor in relatief korte tijd uit tot invloedrijke partijen op de certificatenmarkt, maar waren niet meteen georganiseerd op het verkopen ervan. Nu netbeheerders inmiddels reeds enkele jaren behoren tot de grootste certificaten-eigenaars, lijkt deze redenering eerder achterhaald en zou een grotere circulatie van groenestroomcertificaten mogen worden verwacht vanuit de netbeheerdersportefeuilles.

Ook hier moeten we dus vaststellen dat de aanhoudende situatie van grote overschotten de marktwerking sterk beïnvloedt.

Dit leidt er enerzijds toe dat meer en meer beroep gedaan wordt op de opkoopplicht die bij de distributienetbeheerders gelegd is, en anderzijds dat ook de netbeheerders hun certificaten moeilijk aan een waardige prijs kunnen verkopen. Als deze de opgekochte certificaten – zoals ze verplicht zijn – opnieuw op de markt aanbieden, stellen ook zij vast dat er geen vraag naar is.

3.2. Verkoopmethode en intenties

Gehanteerde verkoopmethode

De distributienetbeheerders hanteren volgende verkoopmethodes:

- ⇒ Allemaal schrijven ze potentiële kopers, waarvan de lijst gepubliceerd wordt op de VREG-website, en eventueel andere certificaatplichtigen aan per brief of mail, om vervolgens certificaten te verkopen aan de hoogste bidder. Soms wordt ook informatie over de veiling op de website van de netbeheerder gepubliceerd.
- ⇒ Naast het principe van de hoogste bidder, hanteerden de meeste netbeheerders een bodemprijs in het kader van een veilingtransactie. Sommige hanteerden een vaste bodemprijs, sommigen bekeken per veiling wat een acceptabele bodemprijs zou zijn rekening houdend met verschillende randvoorwaarden (geboden prijzen en hiermee gerelateerde volumes, mogelijke ongewenste effecten op de certificatenmarkt, evolutie en verwachtingen mbt marktomstandigheden, invloed op de DNB-tarieven, ...).
- ⇒ Het lage aantal certificaten dat in 2012 werd verkocht, schreven de netbeheerders toe aan het lage aantal biedingen, te lage geboden prijzen, en de signalen van de gewijzigde wetgeving over het certificatenstelsel.
- ⇒ Er werd geen enkele bilaterale verkoop uitgevoerd naast de georganiseerde veilingmomenten. De meeste netbeheerders organiseerden in het verleden meerdere malen per jaar een dergelijke verkoop. In 2012 slook de frequentie van deze veilingen lichtelijk. Een aantal netbeheerders wijt dit aan de nieuwe wetgeving inzake het certificatenstelsel die in juli 2012 werd beslist door het Vlaams Parlement. In die optiek wacht men met verkoop tot verdere modaliteiten van het vernieuwde steunsysteem gekend waren. De VREG heeft voorbehoud gemaakt bij deze verkoopmethode, omdat deze niet van aard is om alle potentiële kopers van certificaten gelijke kansen te bieden en dus geen level playing field garandeert.
- ⇒ Geen enkel certificaat werd in 2011, noch 2012 door netbeheerders verkocht op de BelPEX Green Certificate Exchange. De certificatenbeurs heeft immers in het voorjaar van 2011 dermate weinig respons gekregen van certificatenkopers, dat ze besliste om de resterende geplande handelssessies van 2011 te annuleren en in 2012 vooralsnog geen nieuwe te organiseren. De beurs verwijst als verklaring voor de problemen naar het certificatenoverschot op de markt, waardoor er geen vraag naar certificaten is.

Toekomstige verkoopmethode

Het ziet er naar uit dat netbeheerders in de toekomst het veilingmechanisme willen blijven gebruiken. Voorlopig staat bij de meeste netbeheerders de verkoop echter op 'hold', wegens het signaal dat ze kregen van een mogelijke verplichte 'banking' (= opsparen van certificaten) voor netbeheerders, om het certificatenoverschot over de komende jaren slechts geleidelijk af te bouwen ipv de markt te verstoren door het massaal op de markt brengen van de grote certificatenstocks in bezit van de netbeheerders.

3.3. Verkoopprijs

Groenestroomcertificaten

De prijzen waaraan de distributienetbeheerders hun groenestroomcertificaten verkopen, lagen tot en met 2010 doorgaans iets onder de gemiddelde transactieprijs die de VREG maandelijks publiceert, maar vielen binnen de normale spread van prijzen waaraan certificaten op de bilaterale markt worden verhandeld. In 2011 echter blijkt de gemiddelde transactieprijs van groenestroomcertificaten die door netbeheerders worden verkocht sterk gedaald, naar 92 euro, om in 2012 weg te zakken naar **80 euro**. De reden hiervoor lijkt te vinden in het nog steeds zeer grote overschot op de groenestroomcertificatenmarkt.

Aangezien het decreet van 13 juli een aantal maatregelen voorziet om dit overschot op termijn weg te werken, gaat dit rapport niet in op het probleem van het certificatenoverschot. Voor meer analyse van het certificatenoverschot, verwijzen we u naar de versie van vorig jaar van ditzelfde rapport.

Gemiddelde verkoopprijs GSC door netbeheerders	
2012 (tot 7 sept 2012)	79,99
2011	91,87
2010	103,66
2009	105,37
2008	109,76

Warmte-kranchcertificaten

2011 is het eerste jaar waarin warmte-kranchcertificaten aan de netbeheerders werden aangeboden door producenten. De oorzaak hiervoor is het steeds stijgende structurele certificatenoverschot op de WKC-markt: er worden jaarlijks veel meer warmte-kranchcertificaten uitgereikt dan er voor de certificatenverplichting moeten worden ingeleverd. Deze certificaten opnieuw op de markt brengen, gaf hetzelfde resultaat als dat wat de producenten bereikten, namelijk het gebrek aan vraag. Zolang het certificatenoverschot de markt domineert is weinig verkoop van WKC door netbeheerders te verwachten.

De **gemiddelde verkoopprijs** van warmte-kranchcertificaten door netbeheerders bedroeg in 2011 24 euro en zakte in 2012 naar **18 euro**.

Dit is een stuk lager dan de wettelijke minimumprijs van 27 euro en bijgevolg veel lager dan de gemiddelde transactieprijs zoals geregistreerd in de VREG certificatenbank.

Beoordeling gehanteerde verkoopprijzen

Al zijn de verkoopprijzen lager dan de gemiddelde transactieprijs, als gevolg van de situatie van de certificatenoverschotten op zowel de groenestroom- als de warmte-kranchcertificatenmarkt, kan men gezien de gebruikte methodiek concluderen dat de prijzen van de door de distributienetbeheerders verkochte groenestroom- en warmte-kranchcertificaten regulier zijn.

Methodiek gehanteerde verkoopprijzen

De meeste netbeheerders deelden mee dat ze na een veiling alle biedingen in overweging nemen en vervolgens beslissen onder welke prijs ze hun certificaten niet wensen te verkopen. In de meeste gevallen wordt dus per veilingronde ex post een bodemprijs bepaald.

3.4. Aantal aankopers

Zes partijen blijken in 2012 groenestroomcertificaten te hebben aangekocht van de netbeheerders, waaronder 3 certificaatplichtige partijen. 8 partijen hebben warmte-krachtcertificaten aangekocht van de netbeheerders, waaronder 4 certificaatplichtige partijen.

De overige partijen zijn louter certificatenhandelaars en leveren dus zelf geen certificaten in voor de quotumplicht.

3.5. Aantal verkoopmomenten

Het aantal transacties dat per jaar door een distributienetbeheerder wordt uitgevoerd, blijkt relatief laag te liggen. Netbeheerders sparen de certificaten die ze aan minimumprijs aankopen van de producenten dus op en brengen ze doorgaans slechts 1 à 3 maal per jaar op de markt. In de context van de certificatenmarkten, die in 2011 en 2012 sterk beïnvloed werden door het bestaan van structurele overschotten aan certificaten, is dit begrijpelijk.

Toch is de VREG van mening dat een periodieke veiling op vaste tijdstippen (bijvoorbeeld maandelijks of trimestrieel) een betere aanpak is. Dit biedt houvast voor de partijen die geïnteresseerd zijn in het aankopen van certificaten en draagt bij tot de transparantie van het veilingmechanisme.

4. Conclusies

Het overschot op de certificatenmarkten ontwrichtte nog steeds de marktwerking, zoals duidelijk blijkt uit de ontwikkeling van de transacties die geanalyseerd worden in dit rapport.

Wat de **regulariteit** van de verkoop betreft, stelt de VREG vast dat de beschreven verkoopmethodes in orde zijn.

Aangezien de netbeheerders hun certificaten aanbieden aan de partijen die zich op de VREG-website lieten registreren als 'potentiële koper' ofwel aan de leden van een beursplatform, kan worden geconcludeerd dat de verkoopmethodes voldoende **transparant** zijn.

Wat de **effectiviteit** betreft, blijkt dat de netbeheerders allen hun groenestroomcertificaten verkopen aan een zo hoog mogelijke verkoopprijs, doordat ze allen een veilingstelsel hanteren. De toestand van de certificatenmarkten in 2011 en de eerste helft van 2012 blijkt echter te leiden tot zeer lage transactiepreisen waaraan certificaten worden verkocht. Eveneens blijken nog veel certificaten in de portefeuilles van de netbeheerders te zitten.